

IDOLATRIA DE IERI ȘI DE AZI

Cei mai mulți oameni au încercat să înțeleagă atracția idolatriei în lumea veche. Ce putea fi atât de extraordinar într-un bloc de piatră moartă sau de lemn? Însă idolatria era foarte puternică și semnificativă în lumea veche. Și dacă am fi trăit acum 2-3 milenii, aproape sigur că ne-ar fi tentat pe fiecare dintre noi. Ceea ce este mult mai îngrijorător pentru noi, oamenii din secolul al XXI-lea, este că idolatria nu a murit. Nicidecum. Și-a filtrat discret esențele generatoare de moarte și s-a transformat în obsesie tehnologică, circ mediatic, poftă consumistă, dorință de mai mult, bunăstare fără măsură, robie a patimilor, show visceralist cu pretenții de spiritualitate, otevism psihologic.

Pornind de la ideea unui teolog creștin american, Doug Stuart, am încercat să analizăm care sunt cele mai importante rațiuni pentru care idolatria era atât de răspândită în umanitate și pentru care își face intrarea triumfală și insidioasă în același timp în lumea noastră.

În primul rând, idolatria este garantată. Ai o formulă simplă: cioplești un zeu dintr-o bucată de lemn sau piatră și asta-i tot. Zeul intră automat în ea. Nu mai trebuie libertate, schimbare, pocăință, smerenie, milostivire, rugăciune. Apoi, este demn de menționat că idolatria este egoistă. Zeul te ajută și tu-l ajuți. El are nevoie de mâncare și de sacrificii, tu ai nevoie de binecuvântări. Fă-ți treaba și el va trebui să și-o facă pe a lui. Ai zeul tău personal, pe care poți să-l cumperi cu incantații și care nu are altceva de făcut decât să îți facă pe plac. De aici comerțul spiritual do ut des – dă-mi ca să îți dau – în toată splendoarea lui. Nu ai nevoie să fii bun, jertfelnic, pentru ceilalți, ci doar pentru tine.

Idolatria este ușoară. Vechea și noua idolatrie încurajează activitatea religioasă facilă și care nu implică o schimbare a firii. Fă ce vrei cu viața ta. Idolatria este convenabilă. Pe vremuri și acum sunt atât de mulți zei și se poate intra oricând la ei, încât nu trebuia să cauți mult, și să te schimbi prin asta ca să-i găsești. Idolatria este normală.

Toți o fac, și se simt bine în pielea lor. Idolatria era atotprezentă, ca petrolul astăzi, nimic nu se poate face fără el. Astăzi de la

marca mașinii până la diagonala televizorului (plasmă, LCD, LED etc.) sau procesorul laptop-ului, idolatria se manifestă pretutindeni.

Idolatria este logică. Națiunile sunt diferite. Oamenii sunt diferiți. Este așadar logic ca pentru fiecare să fie un zeu, cu imperfecțiunile lui, pentru fiecare păcat sau patimă.

Diversitatea răului din oameni implica diversitatea idolilor. Astfel, Afrodita-Venus era zeița (Sfinții Părinți spun că îndărătul fiecărui zeu sau idol era un diavol răzând) desfrânării, Marte zeul violenței și al uciderii, Mercur era zeul hoției etc., să nu mai spunem de Zeus.

Idolatria place simțurilor. Poți să-l atingi pe Dumnezeu, să-l ai în buzunar, dacă ești un om religios, îl poți accesa oricând și apoi poți să-l pui la locul lui.

Un Dumnezeu nevăzut e mai greu să impresioneze de cineva.

Idolatria este indulgentă. Sacrificiul pentru idoli nu cerea sacrificiu pentru rugător.

Resturile de la sacrificii puteau fi mâncate, ceea ce nu bea zeul putea fi băut (adică tot vinul). Zeii fabricați sunt generoși și nu cer prea mult de la tine, în orice caz nimic spiritual.

Idolatria este senzuală. Întregul sistem este marcat de erotism. Ritualurile se terminau cu orgii, destrăbălarea era plăcută zeilor și celor răzând dindărătul lor. Și orice desfășurare de acest fel însemna – bineînțeles – o fertilitate sporită a câmpurilor, ploi mănoase, animale sănătoase etc.

Acum vedem atracția imensă a idolatriei?

O spiritualitate care îmi oferă totul de-a gata, nu mă costă prea mult, e ușor de văzut, ușor de făcut, nu mă schimbă cu nimic, îmi stimulează simțurile și patimile, nu are hotare etice sau doctrinare, îmi garantează succesul, mă simt bine cu ea, și nu mă mustră niciodată.

În același timp, scara virtuților creștine, urcușul spre Înviere implică osteneala imensă a drumului, nesiguranța mântuirii, lupta cu păcatul până la sânge, abstenența, postul, rugăciunea neîncetată, plângerea pentru păcate, pocăința până la moarte, sărăcia cu duhul, răbdarea totală, dăruirea de sine și năruirea simțurilor păcătoase.

(Preot Ioan Valentin Istrati)